

El llibret, atractiu i còmode, d'una gran funcionalitat, pretén, amb rigor, coneixement de causa i intel·ligència, no solament oferir una descripció útil a tots aquells que es disposen a gaudir de la contemplació d'unes peces excepcionals, sinó també situar la troballa dins del context suburbà de l'antiga Gerunda tot inserint-la en el marc històric de l'època, i fer notar –insinuar, potser– l'originalitat i interès d'aquest conjunt d'origen misteriosos i mai del tot aclarit però que més que cap altra evidència ens informa del pes específic cada cop més gran de la ciutat a partir de l'antiguitat tardana i del paper determinant i prestigiós que hi exercí el culte al màrtir Feliu.

Narcís M. Amich, expert en la baixa antiguitat, ha fet un molt bon treball que s'acompanya amb un seguit d'il·lustracions, generoses i necessàries, que permeten fer-se una idea –només aproximada, això sí– del valor del grup. Una bibliografia justa i precisa situada al final del text facilita, al lector atent, la possibilitat d'aprofundiment en el tema i en l'època.

Aquest llibre omple amb dignitat un buit inexplicable pel que fa a posar a l'abast del ciutadà curiós i culte, del viatger il·lustrat, un conjunt escultòric de valor incalculable que, fins ara, ha estat poc o gens conegut pel gran públic. Només amb això ja n'hi hauria prou. I tanmateix, la precisió, claredat, elegància i rigor en fan una obra inestimable. Els sarcòfags de Sant Feliu bé s'ho mereixien.

J.M. Nolla

La veu de l'experiència

ALBERT I RIVAS, Lluís.
Nou tractat pràctic d'instrumentació per a cobla.
 CLIVIS Publicacions.
 Barcelona, 1999.

Segurament hi ha ben poques publicacions, a casa nostra, que vegin la llum al final d'una gestació tan llarga com en el cas d'aquesta obra de Lluís Albert. Més de quaranta anys madurant, enriquint-se de saber sardanístic, de la pràctica, la recerca i l'experimentació del seu autor bé deuen ser alguna garantia d'un resultat final satisfactori. Més, si es té en compte que és producte d'una de les veus més respectades entre les que es troben actualment en actiu dins el món de la sardana.

El perquè d'aquest origen tan reulat l'aclareix el mateix Lluís Albert de bon

principi: ell va ser un dels disset assistents al mític Curs d'Instrumentació per a Cobla convocat per la Institució Musical Juli Garreta el febrer de 1948. Les set lliçons de què constava van ser impartides per Joaquim Serra (1907-1957), aquest fill de Peralada empeltat a Barcelona, on assolí la consideració d'aristòcrata de la sardana, figura de referència en vida i lloada a bastament després d'una mort que va arribar massa d'hora. El contacte pedagògic amb el mestre Serra (que va ser complementat amb una conferència final de Ricard Lamote de Grignon) devia ser una d'aquelles experiències que marquen per sempre més. Tant és així que, encara avui, repassant les pàgines escrites per Lluís Albert, s'hi poden descobrir ressons dels temes desgranats per Joaquim Serra, que ell mateix va desplegar en el seu propi tractat, editat l'any de la seva mort. I va ser l'anunci d'aquesta publicació el que, per una mena de lleialtat respectuosa, va fer tirar enrere l'exalumne Lluís Albert en la seva intenció de donar a conèixer un tractat que hauria aparegut abans que el del mestre.

En tot cas, però, després de tant de temps, ens trobem davant d'una nova perspectiva, més evolucionada i, probablement, més madura, que va molt més enllà del que l'autor –excessivament humil– considera «només un apèndix pràctic» en relació amb el tractat de Serra.

NOU TRACTAT PRÀCTIC D'INSTRUMENTACIÓ PER A COBLA

LLUÍS ALBERT

Inclou CD amb 88 exemples i de sardanes i del nostre país.

L'actualització tècnica ha permès incorporar-hi la gravació en forma de CD de vuitanta-vuit exemples, enregistrats sota la direcció musical de Jordi León. Però també la dimensió que durant aquests anys transcorreguts ha anat adquirint la personalitat de Lluís Albert fa possible que tots els exemples ara presentats corresponguin, precisament, a sardanes i obres per a cobla que duen la seva signatura. Aquest aspecte, que a primera vista podria semblar un afany innecessari de protagonisme, confereix en canvi un valor afegit al nou tractat que –de ben segur– acabarà esdevenint imprescindible per copsar quin ha estat el llegat sardanístic d'aquest escalenc il·lustre, a banda d'altres aportacions al món musical gironí. Així doncs, aquesta obra fa honor a la novetat que n'anuncia el títol, però també a l'afany de claredat pedagògica que es palpa en les seves tres parts, fins a l'extrem de mostrar, en alguns casos, aquell regust de «recepta casolana» que permetrà

d'apropar-s'hi fins i tot als més neòfits. És una veu que ens parla des de l'experiència acumulada amb els anys, però traspuant alhora una tàcita esperança en les noves generacions d'amants de la sardana. I, en els temps que corren, no hi ha dubte que moltes atencions són poques.

Joan Gay i Puigbert

Una assemblea i una època

SELLES, Narcís.

Art, política i societat en la derogació del franquisme.

Ed. Llibres del Segle. Col·lecció Rosa d'Infern. Gaiüses, 1999.

En el context històric de la transició va sorgir a Girona una agrupació d'artistes, l'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona, en la trajectòria de la qual (que va anar del 1976 al 1978) s'entrecreuen elements interessants, no només des del punt de vista artístic sinó també des dels àmbits polític i social. La història d'aquesta intersecció constitueix precisament el motiu d'estudi i anàlisi del present llibre. S'hi ressegueix amb rigor i precisió notables la vida de l'agrupació des de la seva fundació fins a la seva dissolució, inclouent-hi també diversos apartats dedicats a la contextualització del moviment, a l'estudi dels seus antecedents i epígons immediats i a la recepció crí-

tica i mediàtica que se'n va fer en el seu moment. El llibre incorpora una gran profusió de dades, informacions, textos i imatges relatius als artistes de l'assemblea o produïts per ells, i obtinguts a partir d'una pacient recerca en hemeroteques, arxius públics i privats i de llargues entrevistes amb els protagonistes d'aquests fets històrics sobre els quals no abunda la bibliografia, sobretot perquè pertanyen a un passat encara molt recent.

Des d'aquesta perspectiva, *Art, política i societat en la derogació del franquisme* és —tal com assenyalava la historiadora Teresa Camps en un dels prefacis— un cas singular en el panorama de la literatura artística catalana, en la qual predominen més aviat els estudis de tipus teòric o, com ella ho anomena, especulatiu. La tasca que ha portat a terme Selles en aquesta obra és la de l'erudit que, aprofitant que encara és possible una relativa facilitat de contacte amb els materials que estudia, es dedica a recollir-los, analitzar-los, ordenar-los i presentar-los en un estudi de conjunt que permet apreciar tots els seus desenvolupaments en relació amb el context en què es produeixen; és per la seva seriositat, doncs, que estem sens dubte davant d'un treball que serà punt de referència bàsic i ineludible per a qualsevol possible futur intent d'estudi de l'art català o gironí en aquest període.

Aquesta és doncs la seva principal virtut, que a més correspon plenament amb els

objectius que assenyalava l'autor en el pròleg; a la vegada, però, la seva voluntat historiogràfica i analítica impedeix potser que el llibre tingui la volada que en el títol s'insinua. I és que es tracta de l'estudi d'un cas concret d'intervenció i d'implicació profunda entre un moviment artístic i el seu context polític i social, però aquest enfocament particular no s'emmarca en una reflexió més general sobre les relacions entre art i política; no cal dir que aquesta qüestió és importantíssima per entendre quin ha estat el desenvolupament de l'art i la cultura al s. XX en general i al nostre país en particular, i és per això potser que es troba a faltar aquest espai de reflexió teòrica. Com també, i vist ara des de la perspectiva de la història de l'art, potser hauria estat interessant entrar més a fons en una valoració «plàstica» del treball de l'ADAG, valoració que a vegades pateix el risc de quedar en un paper secundari respecte a la seva significació política. Amb tot, estem davant d'un text imprescindible

ble per a tot aquell que vulgui emprendre la tasca de dibuixar el passat recent de les arts plàstiques a Girona.

Maria Lluïsa Faxedas

Montsalvatge de les Antilles

MONTSALVATGE, Xavier.

Cuarteto indiano.

Ala Voronkova, Mac McClure, Manuel Mz. del Fresno, Quartet Tàlia. CD Columna Música, 2000.

L'eficaç col·laboració que s'inicià fa dos anys entre l'Ajuntament de Girona i la productora discogràfica Columna Música ha permès que veiessin la llum, fins al moment, quatre discos compactes que dibuixen un itinerari ara ja consolidat i encaminat a l'obtenció de l'enregistrament de l'obra completa del compositor gironí Xavier Montsalvatge. El darrer disc que ha aparegut al mercat —prorrogant la línia iniciada pel CD que incloïa la integral de piano-violí i piano-violoncel— ens dóna a conèixer la música de cambra de Montsalvatge per a trio i quartet de corda.

El títol de l'enregistrament, *Cuarteto indiano*, ens remet, d'una banda, a l'homònim quartet del compositor català, però també al personalíssim estil de Montsalvatge, que tot sovint esdevé l'equivalent musical de l'arquitectura colonial present en alguns punts de la